

vanjem. Poleg empiričnih podatkov je uporabil tudi informacije iz različnih časopisnih člankov, revij, spletnih strani ipd. Kvantitativna in kvalitativna analiza je podkrepjena tudi z obilico fotografij, katerih namen je bralca tudi vizualno seznaniti z obravnavanimi procesi. Skratka, avtorju je uspelo doseči zastavljeni cilj in sicer povezati teorijo z vsakdanjim življenjem, obenem pa tudi predstaviti stopnjo in intenzivnost razvoja procesov spreminjanja urbanih prostorov potrošnje v Ljubljani. Avtor na koncu poda tudi nekaj predlogov za oživitve mestnega jedra Ljubljane, na podlagi katerih je razvidno, da je mogoča preusmeritev tokov potrošnikov nazaj o mestnemu jedru. Vendar pri tem opozarja, da ne smemo pričakovati nostalgčnih predstav o flanerstvu 19. stoletja, katerega glavna značilnost so spontanost, nedoločenost in svoboda gibanja. Na žalost je danes takšno "romantično" postopanje po mestu iz golega užitka vse redkejša – vendar brez dvoma zelo prijetna izkušnja.

Vesna Laban

Marko Milosavljevič: Novinarska zgodba. Ljubljana: Založba FDV, zbirka Media, 2003
151 strani (ISBN 961-235-141-4), 3.900 SIT

Hkrati s številnimi družbenimi in političnimi spremembami, ki so se zgodile konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let 20. stoletja, se spreminja tudi novinarstvo samo. Globalizacija medijskega kapitala, večinoma dramatični premiki k demokraciji in pluralizmu, velike tehnološke spremembe – vse to po eni strani novinarju omogoča kakovostnejše delo, hkrati pa pred njega prinaša nove zahteve, vplive in pritiske. Pomen ideje o velikem poslanstvu novinarstva za družbo in javnost se izgublja v vse večji komercializaciji medijev, zahtevi po maksimizaciji občinstva in s tem dobička ter vse pogostejšem ocenjevanju novinarstva le skozi ekonomsko vrednost, brez razmišljanja o kakovosti. Analize ene temeljnih značilnosti postmodernega medijskega diskurza – vse večjih sprememb v položaju in količini posameznih žanrov in vrst – se loteva *Novinarska zgodba*, prva samostojna znanstvena monografija Marka Milosavljeviča, asistenta na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani, ki je izšla v knjižni zbirki *Media*.

Prepotrebno delo na področju teorije novinarskega sporočanja pri nas prinaša genezo žanrov reportažne in portretne vrste, ki jih združi v enotno novinarsko vrsto novinarska zgodba, od začetka 20. stoletja do danes. Avtor uvodoma opredeli pomen naracije ter procesov narativizacije, tabloidizacije in popularizacije, ki so pripeljali k uvajanju naracijskega diskurza v novinarstvo. Pri tem opozarja predvsem na nujnost vzpostavitve kritične distance do pogosto neupravičene splošne kritike personalizacije in melodramatičnosti v novinarskem diskurzu, saj ju novinarska zgodba uporablja "kot zgolj dva od (možnih) elementov ali strategij za pridobivanje pozornosti in privlačnosti, sicer pa uporablja tudi racionalni diskurz in vsebuje racionalno kritično razpravo, ki jo kombinira s prej navedenima značilnostima" (str. 16).

Preglednim definicijam temeljnih pojmov in analizi okoliščin, ki so pripeljale do vzpona novinarske zgodbe kot temeljne oblike novinarske naracije, sledi definiranje vloge in pomena stila ter pripovednih razsežnosti novinarske zgodbe. Pri tem je očitno, da Marko Milosavljevič ni le teoretik, ampak je v svojih analizah konkreten in iz njega pogosto "govori" dolgoletna novinarska praksa. Avtor novinarsko zgodbo opredeli kot "vrsto novinarskega sporočanja, ki s pomočjo avtentične pripovedi in literarnih sredstev slika dogajanja oziroma stanja ali osebe" (str. 27) ter zaradi obilice skupnih značilnosti vanjo združi žanre, ki so bili v novinarski teoriji doslej razvrščeni v dve diametralno nasprotni novinarski zvrsti (glej Košir, 1988) – klasično reportažo, reportersko

zgodbo, potopis in portret. Poglavitni sklop pričujočega dela je posvečen novemu žurnalizmu kot najbolj zaslužnemu za začetek vzpona novinarske zgodbe. Kljub večinoma deskriptivnemu načinu pisanja in učbeniškem značaju povzemanja glavnih opisov značilnosti in pristopov različnih piscev, pa skuša avtor tudi kritično ovrednotiti njihovo delo ter opozarja na uporabo številnih spornih in predvsem stilno problematičnih tehnik pri ustvarjanju novinarskih zgodb. Pri tem izhaja iz nujnega razlikovanja med etiko oziroma novinarjevo zavezanostjo resničnosti in izpolnjevanjem estetsko-pripovedne funkcije ter s tem povezanega ločevanja novinarstva od umetnosti in fikcije, hkrati pa priznava, da "je meja med novim žurnalizmom, literarnim novinarstvom in novinarskimi zgodbami tanka, pravzaprav pogosto zabrisana" (str. 111).

Avtor nas v nadaljevanju seznanja s procesi strukturiranja novinarskih zgodb in principi njihove klasifikacije, na koncu pa se loti raziskave razvoja in vloge novinarske zgodbe v slovenskem sodobnem dnevnem tisku. Ob predpostavki Koširjeve (1988), da so za nastanek in razvoj novinarskih žanrov in vrst ključni komunikacijske okoliščine in družbenopolitični kontekst, Milosavljeviča zanima predvsem, ali sta se ob spremenjenih razmerah na komunikacijsko-medijskem trgu v devetdesetih letih prejšnjega stoletja okrepila tudi vloga in pomen naracije v slovenskem novinarskem poročanju. Potem ko z diahrono metodo pregleda značilnosti novinarske naracije v zadnjem stoletju v časnikih Slovenec, Slovenski narod, Jutro, Slovenski poročevalec in Delo ter ugotovi, da se novinarske zgodbe v slovenskem dnevnem tisku močnejše razvijajo v 40. letih, se loti sinhrono analize zastopanosti posameznih žanrov v časnikih Delo, Večer in Dnevnik v letih 1970, 1980, 1990 in 2000.

Avtor tu sprejme – časovno in prostorsko sicer razumljivo – odločitev, da analizo opravi na omejenem vzorcu naključno izbranih naslovnih in zadnjih strani prej omenjenih časnikov. Sklep, da v zadnjih 40 letih v slovenskem dnevnem tisku "ni prišlo niti do bistvene spremembe pri razmerju med obstoječimi žanri niti do pojava novih žanrov" (str. 126), Milosavljevič izpelje kot posledico ugotovitve, da na naslovnih in zadnjih straneh analiziranih časnikov prevladujeta vestičarska in poročevalska novinarska vrsta, povečanje števila narativnih elementov predvsem v časniku Delo pa je po njegovih ugotovitvah premajhno, da bi lahko govorili o pojavu novih žanrov. Morda bi bilo zanimivo večjo prisotnost oziroma odsotnost novinarskih zgodb preverjati še na drugih straneh izbranih časnikov, za kategoričen sklep pa bi bila verjetno nujna tudi predhodna ugotovitev razlik v značilnostih vestičarske in poročevalske vrste skozi čas, čeprav to ni bil poglavitni namen dela. A sklepna ugotovitev o "statičnosti na področju razvoja in spreminjanja posameznih novinarskih žanrov in vrst ter razmerij med njimi" (str. 135) se v današnjem času, ko je meja med informativnimi in interpretativnimi zvrstmi v medijih že na prvi pogled vidno zabrisana, posamezni žanri in vrste pa se med seboj prepletajo, vseeno zdi nekoliko preveč splošena.

Avtor delo zaključuje z ugotovitvijo, da čas novinarske zgodbe v slovenskem tisku še ni napočil (str. 136), mi pa dodajmo, da so sedanji in bodoči novinarski praktiki končno dobili delo, ki jim vsaj v osnovni razmislek ponuja napotke za premik k narativizaciji novinarskega diskurza. Pričujoča knjiga tudi nadaljuje pionirsko delo Mance Košir, ki je od leta 1988, ko so izšli njeni *Nastavki za teorijo novinarskih vrst*, ostalo edina tovrstna referenca za teoretike in raziskovalce novinarskega diskurza na Slovenskem. Dolgo pričakovani premik naprej v prevetritvi žanrske razvrstitve in preoblikovanju obstoječe tipologije novinarskih žanrov in vrst v tiskanih medijih daje upanje, da bomo kmalu dočakali tudi prepotreben preporod raziskovanja specifičnih značilnosti novinarskega diskurza televizijskega in radijskega medija ter novih medijev, predvsem interneta.

Literatura:

Košir, Manca (1988): *Nastavki za teorijo novinarskih vrst*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.